

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Titulus XII. De cognatione legali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

Antiochus obsidione cinget, nec spem habebit ut ditioni, atque imperio subiciat. Et ita filia per baptismum fieri dicitur lib. 25. Basilic. cap. 27. & apud Harmenopolim lib. 4. promptuarii, tit. 6. §. 18. obsevat Meril. lib. 3. obs. cap. 40. Sicut ergo ex adoptione nascitur cognatio legalis impeditur matrimonium, & dirimens, cap. unic. infra, tit. 1. Ità etiam ex adoptione spirituali provenit cognatio spiritualis, quæ impedit, & dirimit matrimonium, ut azebat Athanasius CP. Patriarcha epistol. 5. ibi: In conjugio caveatur pueritia, propinquitas sanguinis, adoptio, & susceptio in baptisate. Et Gregorius Nazianz. epist. 95. ait: Quod hæc cognatio est major cognatione corporali. Quod etiam firmarunt PP. sexta Synodi in c. 53. immò apud ipsos Græcos ita diffundebatur cognatio hæc spiritualis ad gradus, sicut cognatio carnalis, ut constat ex d. lib. 28. Basilic. tit. 5. c. 27. & ex lib. 5. Juris Oriental. ubi in Synodo, quæ habita fuit sub Nicolao Patriarcha Constantinop. ita definitum fuit. Sed eos rectè reprehendunt Balsamon in d. can. 53. Cujac. in presenti, eandemque prohibitionem observant Moscovitæ, seu Rutheni, ut ex Sigismundo probat P. Gregorius lib. 9. syntagm. cap. 11. num. 18. ergo cum ex sacramentis Baptismi, & Confirmationis nascatur cognatio spiritualis, ad exemplum cognationis carnalis, seu legalis, sicut ob eam impeditur matrimonium, ac dirimitur, ita ob istam.

122
Difficilis
dubitandi
ratio.

Nec obstat dubitandi ratio supra expensa, nam ut probavi in d. cap. cum inhibito, de clandest. despons. licet Ecclesia circa Sacramenta non possit aliquid mutare ex forma, materia, seu mini-

stris eorum; tamen in sacramento matrimonii, cum habeat principium à contractu, potest justis ex causis inhabilitare materiam, ut isti, vel illi contrahere matrimonium non possint, ut docuerunt omnes de impedimentis matrimonii agentes. Nec hunc morem adhibendi patris in baptismo, quem valde impugnant Magdeburg. Anabaptistæ, & superfluum censuerunt Molinæus, Gentilis, & Duarenus supracitati, rejicere debemus, quia Dominus noster eos susceperunt non adhibuit: nam cum Redemptor noster non baptizaretur ut regeneraretur, ipse pædagogus, tanquam parvulus, non indigebat, nec fidei ductore, aut fidejussore, ut Catechumenus. Nec obstat æquiparatio, quam fecimus de generatione naturali; nam licet ad istam non requiratur necessario aliquid tertium præter principium activum, & passivum, tamen ad faciliorem partus editionem, atque ad convenientem partus educationem desiderantur nutrix, & pædagogus, quorum vicem sustinet in baptismo patris, qui de sacro fonte levat baptizatum; atque idcirco convenienter in baptismo adhibetur patris, secundum antiquam Ecclesiæ consuetudinem, quamvis non sit necessarius ad valorem sacramenti, ut notavit Turriseremata in cap. in catechismo, de consecrat. dist. 4. Nec obstat ultimum augmentum ipsius dubitandi rationis; nam licet inter omnes fideles detur quædam lata cognatio spiritualis, seu fraternitas; tamen in ea non militant rationes supra expensæ, ex quibus præsens cognatio spiritualis impedit matrimonium inter personas supra enumeratas, ut docuit Bellar. de matr. lib. 1. cap. 30.

TITULUS XII.

De cognatione legali.

CAPUT I.

Nicolaus (a) ad Consulta Bulgarorum.

SI qua per adoptionem mihi (b) soror esse ceperit, quandiu durat adoptio, inter me & ipsam nuptiæ consistere non possunt.

NOTÆ.

1. Nicolai primi temp.

(a) **N**icolaus.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titul. cap. unic. & ex ipso Pontifice citatur à Carnotensi textus hic p. 9. Decret. capite 34. Sanctus Nicolaus I. electus in Pontificem die 24. Aprilis anni 858. plura præclara gessit toto sui Pontificatus tempore, præcipuè ejus anno 9. Christi autem 866. cum Michaël Bulgarorum Rex fidem Catholicam amplecteretur, & cum majori regni sui parte baptizatus esset, non solum Legatos statim ad eum misit, verum & super diversis rebus ab eis consultus perdocta responsa dedit, D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

quæ sub titulo, *Responsa ad consulta Bulgarorum*, extant tom. 6. Concil. & prodierunt Antverpiæ operà & studio Francisci Turriani, inter quæ referuntur verba in presenti à Raymundo transcripta; constat enim ex responso Demetrii Comatheni Bulgariae Archiepiscopi, lib. 5. Juris Orientalis, apud Bulgaros illum errorem invaluisse aliquando, ut crederent fraternitatem ex sola adoptione nullam esse, atque adeo nullum prorsus inde impedimentum posse nuptiis afferri; autoritatemque suo errori adstruebant ex l. nec apud. 7. C. de heredib. instit. in qua non negant Imperatores, fratrem posse per adoptionem fieri, si quis

quis jam filium, filiamve habens, aliam insuper adoptet in locum filii. Sed negant valere eam adoptionem, in qua quis sibi alium in fratrem adoptaverit, quia naturam imitari debet adoptio, per quam nemo fratres sibi, sed filios tantum gignit, ut statim dicemus. Unde credo errorem istam carpere voluisse Nicolaum in praesenti textu.

2. (b) *Soror esse coeperit.*] At nemo potest adoptare alium in fratrem, & sororem, l. filius 42. ff. de bonis libert. l. nec 7. Cod. de hered. instit. l. 13. C. de probat. duplici ex ratione. Prima, quia adoptare ei tantum permittitur, qui sui juris est, alioquin sicut possideri non potest qui possidetur ipse, l. homo liber 54. §. ultim. ff. de acquir. rer. domin. l. cum heredes 23. §. 1. ff. de acquir. posses. l. qui in servitute, ff. de r. g. jur. ita neque in potestate sua quemquam habere, qui non est suae potestatis, l. sic eveniet 21. ff. ad l. Jul. de adult. l. ult. Cod. de legiti. tutor. quod pertinet illud Senecae de fratre, qui fratrem adoptaverat: *Nec enim quisquam potest alium in manum suam recipere, qui in aliena manu est: quomodo ergo fieri potest, ut tibi potestas vite, necisque, aut in fratrem sit, aut in filium non sit?* Secunda, quia adoptio naturam imitatur, l. adoptio, ff. de adopt. §. minorem, Instit. eod. titul. Naturae similitudo est. Gajus lib. 1. Instit. tit. 5. Naturam sequitur. Harminopolus in *promptuar. lib. 7. tit. 8.* Sed per naturam nemo sibi fratrem gignit: igitur nec per adoptionem; & per consequens non recte in praesenti ait Nicolaus, per adoptionem sororem esse coepisse. Sed responderetur, Nicolaum in praesenti non agere de ea, quam adoptaverim in sororem, sed quam pater meus adoptavit in filiam: quae quia per adoptionem mihi soror efficitur, ideo mecum matrimonio jungi non potest, l. qui in adoptionem 23. ff. de adopt. Sic in locum cognati nullus adrogatur, sed qui in filii locum adrogatur, cognatus efficitur agnatis adrogatorum, l. si cognatis 19. ff. de rebus dubis: docuerunt Cujac. in d. l. 13. C. de probat. Forner. lib. 3. rer. quotid. cap. 20. Si autem vir & foemina simul adoptentur ab uno patre, possunt inter se matrimonium contrahere. Leander de *sacram. disp. 13. q. 26.*

COMMENTARIUM.

3. **EX** hoc textu vulgò sequens deducitur assertio: *Inter adoptatum, & filiam adoptantis non potest durante adoptione dari matrimonium, secus verò eà soluta.* Probant textus in cap. ita d. ligere, cap. per adoptionem, 30. quast. 3. l. si qua 12. l. adoptivus 14. ff. de ritu nupt. l. si stipuler 35. in fine princip. ff. de verb. obl. l. qui in adoptionem 23. ff. de adopt. l. 9. in fine, ff. de liber. & posthum. §. sed si qua, Instit. de nupt. Novel. 24. Leonis. Illustrant ultra congestos à Barbof. & agentes de impedimentis matrimonii, Cujac. & Canisius hic, Gentil. lib. 5. de nuptiis, cap. ultim. Corvinus in *jus canonicum, lib. 2. tit. 13.* Petrus Greg. lib. 3. partit. tit. 21. capit. 10. Sanctus Raymundus lib. 1. summs. titul. 4. Fornarius lib. 3. rer. quotid. cap. 20. Lælius Mancinus lib. 1. de triplici juris collat. cap. 69. Franciscus Hothomanus de *ritu nupt. cap. 4.* Instituta-

rii in d. §. sed si qua, Leander de *matrim. disp. 13. q. 26.* Dartis ad 28. q. 4. Macedo de *claribus Perri, lib. 4. cap. 11. fol. 609.*

Sed pro dubitandi ratione in praesentem assertionem ita insurgo: Matrimonium est juris naturalis, §. *jus naturale, Instit. de jure naturali;* cur tradita adoptio verò est figmentum civile, ut qui per naturam liberos non habet, mediante adoptione eos credatur habere, l. 1. ff. de adopt. igitur hoc juris civilis commento non potest tolli matrimonium, quod est juris naturalis, §. *sed naturalia, Instit. de jure natur.* praecipue cum in matrimoniis contrahendis jus naturale spectetur, l. adoptivus 14. §. 2. ff. de ritu nuptiar. Augetur hæc dubitandi ratio ex eo, nam licet filii adoptivi quoad plures juris effectus habeantur pro filiis, tamen quoad alios filii non judicantur, ut in casibus relatis in l. 1. §. 9. ff. ad Syllamanum, leg. fideicommissum 76. ff. de condit. & demonstrat. §. 1. Instit. de excus. tutor. immò ex constitutione Justiniani relata in leg. ultim. C. de adopt. filii adoptati non transeunt in potestatem adoptantis, & adoptio à jure & ratione sanguinis plane aliena est, l. qui in adoptionem 23. ff. de adopt. & omni verè cognationis jure caret, l. 4. §. 1. ff. de gradibus, l. si qua 12. §. ultim. ff. de ritu nupt. Igitur nec ut matrimonium prohibeatur, adoptivi pro filiis haberi debent. Deinde difficilis est alia pars ipsius assertionis, ubi docetur, soluta adoptione per emancipationem matrimonium in praesenti specie dari posse; nam adoptio facti est, sed quæ facti sunt, pro infectis haberi nequeunt, l. denique 19. ff. ex quibus causis majores, l. in bello 12. §. facti, ff. de captiv. ergo adoptio semel celebrata per emancipationem solvi non potest, ut matrimonium consistat, praecipue cum absurdum sit valorem sacramenti matrimonii pendere ex facto privato, patris videlicet emancipantis, vel non filium. Augetur hæc secunda difficultas ex eo, nam filius adoptatus, etiam soluta adoptione, eam, quæ uxor patris adoptivi fuit, in uxorem ducere non potest, nec ipse qui filium adoptavit, uxorem ejusdem, quæ nurus loco est, nec quidem post emancipationem uxorem ducere valet l. adoptivus 14. ff. de ritu nupt. Igitur similiter nec filius emancipatus ducere potest sororem adoptivam, etiam sequuta alterius emancipatione, cum verum sit fratres fuisse.

5. Quibus difficultatibus minimè obstantibus vera est præsens assertio, pro cujus expositione scire oportet, dulce filii nomen facere, ut qui naturalem ex se habere non potest, ex alienis sæpe adoptet. Primam legimus inter homines adoptionem factam à prædite natorem patre, sed instigante Deo; ægrotans quippe Jacob, & jamjam moriturus, adoptavit sibi in filios Ephraim, & Manassem, ut quisque eorum separatim sibi tribum constitueret; Genes. cap. 48. ibi: *Duo ergo filii tui, qui nati sunt tibi in terra Egypti, antequam huc venirem ad te, mei erunt, Ephraim, & Manasfes, sicut Ruben, & Simeon reputabuntur mihi: reliquos autem quos genueris post eos, tui erunt.* Adoptavit etiam Moïsem Thereniffa filia Pharaonis, Exodi capite 2. & Mardochæus Esther filiam fratris, cap. 1. Esther; unde receptum certatim fuit à gentibus, ut qui liberos non haberet, ex alienis filiis eligere sibi aliquem

aliquem posset, ut ita quod per naturam decaat, hoc commento suppleretur, l. adoptio, ff. de adopt. l. filio, ff. de liber. & posth. & ita adoptatus perinde habebatur, ac si ex marito & uxore natus esset, l. l. si is qui, ff. de adopt. l. i. C. cod. tit. l. 3. ff. de officio Proconsul. Duobus autem modis fiebat adoptio, Populi, vel Principis auctoritate, sive Magistratus imperio; sed & testamento rectè quis adoptabatur, quod discit ex Vellejo Paterculo lib. 2. *Cesaris testamentum apertum est, quo G. Octavianum adoptabat.* Adde Eutropium lib. 7. *Vindicaturus patris sui mortem, à quo per testamentum fuerat adoptatus.* Cicero in Bruto: *Qui Crassi testamento fuit adoptatus.* Suetonius in Tiberio: *Testamento adoptatus, hereditate adita, mox nomine abstinuit.* Idem Suetonius refert Augustum, cum Tiberium heredem instituisset, iussisse ferre nomen suum; & cujus cautionis vestigia extant in l. hoc iure 19. ff. de donat. §. final. l. 7. in fine, l. facta 63. §. quod si, ff. ad Trebel. l. cum filius 76. §. pater, ff. de legatis 2. *Optimus textus in l. Gajus Sejus 12. ff. de iure patron.* ubi quaeritur, an libertus ob id, quod in testamento inter liberos hæres instituitur, sub appellatione filii mutet statum? Et respondet Consultus, non mutare: ratio evidens, & subtilis est, quia per adoptionem factam testamento videbatur capite minutus: ad cujus textum interpretationem videndus est Amaya in l. i. C. si servus, vel libertus, & de adoptione in testamento facta agunt Gellius lib. 5. notitium, & Revardus de authorit. prud. cap. 6. Balduinus ad l. non debitamus, C. de condit. & demonstr. Cujac. lib. 7. observ. cap. 7. Veruntamen, quia adoptio duobus modis tantummodo fieri poterat, populi auctoritate, vel Principis & Magistratus imperio, si quis ita adoptaretur in nomen, & familiam, non jure adoptaretur, quia legandi verbo lex 12. Tabularum, quæ testamentorum jus constituit, l. verbis 220. ff. de v. s. de adoptione loquuta non fuit; ideo adoptionem testamento veluti in jure factam, à Principe vel populo confirmari oportebat, quemadmodum cum femina filium adoptabat, l. adoptio 38. Digestus de adopt. Revardus lib. 5. variar. cap. 12.

6. Posteriori tamen ævo viguit consuetudo apud varias nationes adoptandi per arma, ut notum est ex Cassiodoro, & Corippo Africano lib. 1.

--- Cape dona Dei sceptrique paternis

Viere, & augustum, quod desuit, accipe nomen.

Cujus adoptionis formula extat apud Cassiodorum lib. 4. variar. quæ Theodoricus Herulorum Regem filium sibi procreat, ut notavit Pitheus lib. 1. advers. cap. 1. Sic Justinianus Athalarici patrem adoptavit, ut hic ipse apud eundem auctorem gloriatur, lib. 8. *Desiderio concordie factus est per arma filius, quia unus nobis pona videbatur aquevus.* Idem auctor lib. 8. ait: *Extat gentis Gothice hujus probitatis exemplum. Gens mundus ille toto orbe cantabilis, solum armis filius factus, tanta se Amalis devotione conjunxit, ut heredibus eorum curiosum exhibuerit famularum.* Similiter tangendo barbam adoptandi filii, Aymonius de gestis Francorum lib. 1. cap. 20. ibi: *Miserat idem Clodoveus Legatum suum nomine Paternum, ad Alaricum Regem Gothorum, ut que pacis erant, tractaret cum eo, simul etiam & voluntatem ejus agnosceret, quo in loco ambos Reges sibi pro utrius-*

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

que regni utilitatibus collocuturos oporteret occurrere, & Alaricus, juxta morem antiquorum, capellum susciperet, qui ejus Casariem incidens, ei pater effectus est. Quem ritum adoptionis illustrant Merrillus lib. 3. obs. cap. 40. Zerdacom. 1. in Juth, Academ. 22. num. 35. Cochier in face histor. cent. 2. cap. 45. P. Pitheus lib. 1. advers. cap. 1. Sahabedra in corona Gothic. cap. 9. Vinnius in notis ad vitam Benedicti Papa II. Baronius anno 684. numero 7.

Sed antequam manum levemus à ritibus in adoptionibus usitatis, exponendus est difficilis locus Plinii Junioris in panegy. ad Trajanum, ubi de ipsius Imperatoris adoptione agens, hæc difficilia verba proponit: *Itaque tua adoptio non in cubiculo, sed in templo, nec ante genialem thorum, sed ante pulvinar Jovis O. M. peracta est.* In quorum expositione miror altum silentium Catanei Jureconsulti, & Bajoni, necnon Justii Lipsii, qui cum in aliis rebus essent multi, hic tamen muti fuerunt. Ut tamen qualemqualem lucem huic loco per obscuro afferamus, observo plures ex veteribus eosdem esse genios & lares familiares, memoria prodidisse, ut Censorinus de die natali scribit; & tantâ religione, ac superstitione ab eis cultos, & veneratos fuisse, ut non solum ante eos pueri togam prætextam fumerent, cum bullam deponerent, & laribus suspenderent, ut ex Persio & Propertio constat; verum etiam adoptiones ante lares familiares peragerent, ut ex vetu illo Propertii, *amplexum Cesaris esse focos,* colligitur, quem de adoptione, Scaligerum sequutus, repudiata Passeratii interpretatione accipio; & lares familiares præsentis fuisse, tanquam auctores illius familiæ, & domus, in cujus sacra adoptatus transibat. Illud etiam noto, lectos geniales Geniis fuisse consecratos, ut Arnobius mores vetustate obliteratos recensens testis est, & ex eo & Catullo in episthalmio Pellei, & Theridis, observo illis geniales lectos sterni solitos, ibi:

Pulvinar vero Divæ geniale locat

Adibus in meduis.

Ubi illud Divæ, de Junone accipio, feminarum Genio, ex veteri inscriptione adducta à Demstero ad Rosinum lib. 1. cap. ultimo. Ex hoc ergo, quod Genius à generando dicatur, ut Censorianus scribit, consequens esse videtur, ut iidem genii, ac lares dicantur, & generationi præsent, similiter & adoptioni, quæ naturæ commentum est. Unde apparet verus sensus Plinii, qui is est: *Tua adoptio à Trajane, non in privato, & domestico cubiculo, sed in communi, ac celeberrimo loco, seu templo; & non ante genialem thorum, idest in conspectu Geniorum, seu Larium familiarium, sed Jovis O. M. peracta est: quæ explicatio non inconcinne explicari potest, si referamus aliqua ludrica in adoptionibus intervenisse, & in eis partum simulatum fuisse; quod constat ex facto Sanciae, quæ ut adoptaret Mudariam in filium, illum per amplissimam manicam accepit, & per collare extraxit, ut referunt Mariana lib. 8. histor. Hispan. capite 9. Covarr. in thesauro, verbo Cavecon. qui illum adoptionis insignem morem in Castella præcipuum, usurpatum, & receptum retulerunt; hinc vulgare proverbium emanavit: *Entro por la manga, y salio por el Cavecon;**

P 2

ut

7. Exponitur Plinius in panegy. Trajani.

ut refert Petrus Munnoz in sua proverbiorum farragine. Extat etiam elegantissimum Diodori Siculi lib. 4. rerum antiq. cap. 3. testimonium, quo hæc omnia mirè confirmantur, cujus verba transcribo: *Adjiciendum est superioribus, Jovem persuasisse Jovoni, ut Herculem se fingeret genuisse, matrisque erga eum deinceps benevolentiam ostenderet. Partum ejusmodi fuisse tradunt. Juvno cum lectum ascendisset, sumptum juxta corpus Herculem, per vestes inferius demisit, verum partum imitata, sicut & nunc usque in filiorum adoptione observant Barbari.* Invenio etiam in sacra pagina eum, qui alterius filium adoptare desiderabat, puerperam genibus fulsisse, & recens natum adhuc à matre rubentem infantulum super genua sua collocasse; nam *Genes. cap. 30. vers. 3.* legitur: *Ingrédere ad illam, ut pariat super genua mea, & habeam ex ea filios.* Quem locum de adoptione intelligunt Lyra, Pererius, & Abulensis: & Antonius Fonseca vir perdoctus scribit hinc adoptandi ritus, & leges initium sumpsisse: & Honcala ibi refert moris fuisse, ut qui alterius prolem volebat adoptare, puerperam infidentem inter pariendum genibus fulciret, & recens natum infantulum super genua sua statueret, & eandem adoptandi formam fuisse constat ex cap. 48. *Genes. vers. 5.* ubi hæc leguntur verba: *Duo ergo filii tui mei erunt;* ubi Hebraica lectio est: *Cumque tulisset eos de inter crura patris.* Et sanctus Pagninus, *gentibus ejus*, legit; inter quæ quasi in ritu adoptionis, per generationis imaginem Jacob nepotulos susceperat.

8. Deinde sciendum est, adoptionis proprium esse naturam imitari, non mutare: adoptivus itaque gentis jura consequi, non generis potest, hoc est familiam, seu familiæ nomen, non stirpem, sanguinem, sive originem, *l. qui in adoptionem, ff. de adopt. si dignitatem pater habet*, eadem adoptivus filius decoratur, *l. in omni l. per adoptionem, Digestis de adopt. l. Senatoris, cum sequenti; l. emancipatum, ff. de Senator. l. 4. C. de decur. lib. 10.* non generis claritate; nam nec facere generis largitio potest, ut mutem genus, sed ut æstimer ex genere, *l. mulieres, C. de dignit. lib. 12. l. ultim. C. de incolis lib. 10.* Dignitas extrinsecus obvenit, nobilitas natum sequitur; illa itaque communicari plus valuit, ista minus. Sic autem legumlatoribus placuit, tum naturali ista, tum civili etiam ratione; nam si per adoptionem crescere nobilitas posset, magnus undique exiret hominum numerus, qui obscuro loco geniti nobilitatem per adoptionem assequerentur. Cognationem eam, quam adoptio parit, civilem, & legitimam, seu legalem, ad differentiam naturalis, appellamus, *l. 4. §. cognationis, Digestis de gradibus, l. 1. in fine, l. 2. §. parvi autem, Digestis de suis & legit. §. per adoptionem, Insti. de legitim. agnator. succes.* quia scilicet sola lege adoptio nititur, & actus merè civilis est; unde & Proculus jure legis suum esse dixit filium pro adoptivo, *in l. si is qui 44. Digestis de adopt. nec cum iis cognationem inducit, qui naturâ tantum, & sanguine sunt cognati, veluti cum matre, matertera, aut forore uterina adoptantis, aut ejus filiis emancipatis, natisve ex filia; sed dumtaxat cum agnatis, quos ab aliis cognatis lex 12. Tabularum distinxit, l. qui in adop-*

tionem 23. Digestis de adopt. l. si qua mihi 12. in fine, Digestis de ritu nupt. l. patris 7. Digestis de in jus vocando, l. 1. §. cognationem, Digestis unde cognati. l. 4. §. penult. l. jurisconsultus 10. §. cognati, Digestis de gradibus & affin. hoc est cum iis, qui ejusdem familiæ & nominis sunt, eisdemque imagines, seu insignia habent, veluti cum adoptantis patre, avo, fratribus, fororibusque; unde sensus legis qui 23. Digestis de adopt. est, eum, quem per adoptionem, vel per arrogationem assumimus filium, vel nepotem, agnatum & cognatum fieri agnatis nostris, non verò agnatum vel cognatum fieri nostris cognatis; & ita civilem tantum cognationem afferri.

Ex hac legali cognatione nascitur impedimentum ad contrahendum matrimonium inter eas personas, quæ parentum, & liberorum loco sunt, etiam postquam emancipatione soluta est adoptio, *l. per adoptionem 17. in fine l. qui etiam 55. in princip. ff. de ritu nupt. quia quamvis tunc nec nomen liberorum, nec aliud ullum superfit vestigium, l. si quis 60. §. quid ergo, ff. eod. tit. l. in omni 13. de adopt. l. 4. ff. si tabula testam. §. minus ergo, Insti. de heredit. qua ab intestato, l. 6. Digestis de Senatoribus: manet tamen publica honestatis ratio; quæ ob memoriam prioris necessitudinis maritum esse non patitur, qui pater, aut avus, filiusve, aut nepos antea fuerat, §. ergo. Insti. de nuptiis: quod eodem modo contra in reciprocaione servatur; nam quamvis cum adoptivi patris uxore, quæ in manum ejus non convenit, nulla omnino contrahatur aut cognatio, quia diversæ familiæ diversi sunt nominis, aut affinitas, quia nunquam sola adoptio facere affinem potest, *d. l. 4. §. penult. ff. de gradib. tamen ab ejus nuptiis abstinere publica honestas suadet, quoniam etsi nec matris ei loco sit, nec cognatæ, d. l. qui in adoptionem, tamen quasi novercæ locum apud eum obtinet, l. adoptivus, in princip. & §. nunc videamus, ff. de ritu nupt. Cognationis autem eo casu nullam haberi rationem, constat ex eo, quod etiam uterinam patris sororem ducere permittitur, *l. si qua mihi 12. §. ult. Digestis eod. Videamus an idem observetur de matre ipsius: nam omnino extranea est, non agnata, cum nec patri quidem ipsius adoptivo agnata sit, l. 7. Digestis de capite minutis; quæ de causâ Paulus scribit in d. leg. qui 23. Digestis de adopt. eam avix loco filio adoptivo non esse. Nec etiam cognata, & multò minus affinis est, quia cum per adoptionem cognatio non contrahatur, sequitur ut nec patris adoptivi mater, nec ipsius cognati adoptio filio cognati sint, d. l. 4. §. 1. quibus enim adoptatus agnatus non fit, hic nec cognatus fit, d. l. 23. Digestis de adopt. adhuc tamen dicendum est, à nuptiis ejus esse abstinendum, quia avix loco fuit. Nec contrarium suadet Gajus in l. qui etiam 55. §. ult. ff. de ritu nupt. in illis verbis: *Et patris adoptivi mei matrem, aut materteram, aut neptem ex filio uxorem ducere non possum, scilicet si in familia ejus sim; alioquin si emancipatus fuero ab eo, nihil impedit nuptias. scilicet quia post emancipationem extraneus intelligor.* In quo textu verbum *matrem*, expungunt Hothomanus lib. 1. amicabil. cap. 10. Cujac. lib. 23. observ. cap. 36. & etiam pro matertera,***

tertera, reponit amitam, idem Hothomanus lib. 12. observ. cap. 9. Sed rectius Gentilis lib. 5. de nuptiis, cap. 15. communem, Florentinamque lectionem retinet, & ea verba, si in familia ejus sim, refert non ad matrem; aut materteram, sed ad neptem ex filio, utpote proximiorum in ipsa textus littera, & in qua nullum absurdum sequitur. Wissembach. disputazione 6. var. Hujusmodi ergo cognatio est triplex, namque est paternitas legalis inter adoptantem, & adoptatum, & ejus filios, qui erant in potestate, inter quos dirimitur matrimonium, est adoptio soluta fuerit, dict. cap. ita 30. q. 3. d. l. quin 55. de ritu nupt. Sanchez d. lib. 7. disp. 63. num. 4. Palaus disp. 4. de matrim. puncto 9. Nec hodie extenditur ad ulteriores gradus, ut cum aliis docuerunt Leander de matrim. disp. 13. q. 28. Torreblanca lib. 2. de jure spirit. cap. 15. sect. 8. Est etiam fraternitas legalis inter adoptatum & filios adoptantis, ut statim dicemus: tandem est quaedam affinitas legalis inter adoptatum & uxorem adoptantis; de qua proximè egi.

IO. Traditur ratio decidendi.

His animadvertis ratio presentis assertionis ex eo provenit, nam cum per adoptionem inter adoptivum filium, & filios naturales adoptantis quaesita fraternitatis sit, aliave extranverso cognatio, ideo inter eos nuptia consistere non possunt: hoc tamen impedimentum temporale est, quamdiu videlicet durat adoptio; nam ea soluta, cum foror esse desinat, immò adoptatus efficiatur extraneus, d. l. quin, l. si stipuler, ff. de verb. obl. & ut ait Ulpianus, post emancipationem in totum familia adoptiva obliviscatur, l. si quis tutor 60. §. penult. ff. de ritu nupt. l. 3. §. liberos, ff. si tabula testam. nihil impedit quo minus cessante causa impedimenti nuptia consistant, d. l. per adoptionem, quae transcripta est in cap. 1. 30. q. 3. l. si quis 9. §. ult. ff. de liber. & posth. juncta l. si filium 5. ff. de gradibus: jure vero Canonico nec inter filiam illegitimam, & adoptivum nuptias dari posse, docuerunt Valens ad hunc titul. num. final. Baldus in l. 17. de ritu nupt. Circa filios adoptivos tantum, an inter eos matrimonium dari possit, dubium est. Et conjungi illos non posse, cum aliis resolvit Covarr. 2. p. de matrim. cap. 6. §. 5. Diana p. 4. tract. 4. resol. 121. Leander de matrim. disp. 13. quest. 28. licet contrarium cum Hostiensis teneat Gentilis supra. Illud etiam valde haesitatur, an sicut cognatio haec legalis nuptias impedit, & de facto contractas dirimit; ita etiam superveniens nuptias legitime contractas irritet, an ipsa adoptio impediatur? Et jure Canonico attento certum est, cognationem hanc supervenientem nullo modo dirimere matrimonium antea contractum; siquidem nec spiritualis superveniens illud dirimit, ut probavi in c. 2. supra, titul. proximo; immò nec impedit petere, aut reddere debitum, cum id nullà juris canonici sanctione prohibitum sit: dirimet tamen sponsalia de futuro, ut probat Basil. Legion. supra, quoad jus civile, Theophilus ad vir. de nuptiis, & in princip. de adopt. Cujac. in cap. 4. de consanguin. & affin. sed vix constat. Et de eo quidem, qui post nuptias cum uxore repudiata contractas à priore ipsius marito adrogatus est, Ulpianus

affirmativè respondit in initio legis si qua mihi, ff. de ritu nupt. quamvis si adrogatio divortium praecessisset, incestas esse constaret, ex d. l. adoptivus; ratioque in promptu est, quia illo casu dici non potest in uxorem duci eam, quae ante noverca locum tenuit, ut in d. l. adoptivus; superveniente autem per adoptionem post contractas nuptias fraternitate: veluti cum sine ulla filii filiae emancipatione socer nurum, aut generum adoptavit, dicendum est, nuptias dissolvi, adoptionem autem non impediri, ut innuit Triphoninus in l. penult. §. sed videamus, ff. de ritu nupt. & suffragari videtur Justinianus in §. & ideo, Instit. de nuptiis: quare Gajus in d. l. per adoptionem, §. in aequo, ff. de adopt. suadet volenti aut nurum, aut generum adoptare, ut filium, filiamve prius emancipet, ut fecit Claudius Imperator, qui adoptaturus Neronem generum, emancipavit Octaviam filiam, ut refert Dio Cassius lib. 58. docent Gentilis ubi supra, cap. final. Dartis in 30. q. 4. num. fin. Et licet hoc impedimentum tantum oriri ex adrogatione, non verò ex adoptione voluerint Sylvester verbo Matrimonium 8. q. 8. Sanchez lib. 7. de matrim. disp. 63. Diana part. 4. tract. 4. resol. 120. rectius contrarium tenuerunt Basil. lib. 7. cap. 41. Gutierrez de matrim. cap. 102. Toletus lib. 7. summa, cap. 4. num. 1. & alii plures.

II. Dissolvitur dubitandi ratio.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta, nam licet adoptio tota sit juris civilis, tamen propter pudorem, & publicam honestatem, quae spectatur in nuptiis, l. in conjunctionibus, ff. de ritu nupt. sufficit nomen fororis, ut appareat matrimonium inter adoptatum, & filiam adoptantis esse inhonestum, ut supra in ratione decidendi probavi. Nec obstat augmentum ipsius difficultatis, nam licet filii adoptivi quoad aliquos juris effectus non habeantur pro filiis, quoad ea tamen, quae pudorem & naturalem honestatem respiciunt, pro filiis semper habentur: unde quoad nuptias durat adoptione filii creduntur. Nec obstat secunda difficultas, nam licet adoptio facti sit, tamen ejus effectus juris civilis sunt, unde contrario jure civili in totum tolli possunt, ex l. nihil tam naturale 35. ff. de reg. jur. & ita emancipatione sequuta, habentur fratres adoptivi, ac si nunquam adoptio celebrata fuisset: quare non peadet in hoc casu valor matrimonii ex facto privati, sed tantum tollit causam impedimenti, filium emancipando. Nec obstat augmentum ipsius difficultatis, nam licet emancipatione sequuta non possint contrahi nuptiae inter eos, qui parentum, liberorumve loco sunt mediante adoptione, quae etiam soluta manet pudoris, & publicae honestatis ratio, quae impedit similes nuptias, §. ergo, Instit. de nupt. tamen cessat illa ratio pudoris, seu publicae honestatis inter collaterales, postquam per adoptionem quaesita fraternitas, aliave extranverso cognatio, eadem adoptione soluta evanuit, quia tantà non videtur religione colenda memoria fratris olim adoptivi, aut fororis olim adoptivae, ac similibus, quantà colitur eorum, qui aliquando parentum, liberorumve loco tenuerunt; ideoque nec cum noverca adoptiva, etiam soluta adoptione, nuptiae consistere possunt, ut supra probavi.